

 โรงพยาบาลท่าแซะ	นโยบาย	
	นโยบายและวิธีปฏิบัติเลขที่ : WI-IC-0014	
เรื่อง : การจัดการศพโรค/สงสัยโรคโควิด	แก้ไขครั้งที่.....2.....	
	วันที่ : ธันวาคม 2564	
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	แผนกที่เกี่ยวข้อง : ทุกแผนกที่ให้การ รักษาพยาบาลผู้ป่วยใน รพ.ท่าแซะ	
คณะผู้จัดทำ : ..... (นางสาวจิรวรรณ อินทนา) เลขานุการงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ในโรงพยาบาลท่าแซะ	ผู้อนุมัติ : ..... (นายอนุ ทองแดง) รักษาการผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าแซะ	

เกณฑ์สอบสวนโรคผู้เสียชีวิตที่สงสัยการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Criteria of Bodies Under Investigation (BUI) for COVID-19)

1. การเสียชีวิตในทุกราย ที่ก่อนเสียชีวิตมีประวัติอาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้; ไข้ ไอ น้ำมูก เจ็บคอ ไม่ได้กลืนหายใจเร็ว ลื่นไม่รับรส หายใจเหนื่อย หรือหายใจลำบาก ร่วมกับ 14 วัน ก่อนวันเริ่มป่วย หรือ 30 วัน ก่อนเสียชีวิต มีประวัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- (1) เดินทางไปยัง หรือมาจาก หรืออาศัยอยู่ในประเทศที่มีการรายงานโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- (2) สัมผัสกับผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- (3) ไปในสถานที่ชุมนุมชน หรือสถานที่ที่มีการรวมกลุ่มคน ที่พบผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- (4) ปฏิบัติงานในสถานกักกันโรค

2. การเสียชีวิตโดยยังไม่ปรากฏสาเหตุ* ที่มีประวัติตามข้อ (1) – (4) ในข้อ 1. ในช่วงเวลา 30 วัน ก่อนเสียชีวิต และไม่สามารถสืบทราบประวัติการเจ็บป่วยก่อนจะมีการเสียชีวิตได้

3. ผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่ไม่พบสาเหตุที่ชัดเจน หรือแพทย์ผู้ตรวจรักษาสงสัยว่าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4. ตรวจพบลักษณะปอดอักเสบรุนแรงทั้งสองข้างจากการตรวจภาพถ่ายรังสีปอดภายหลังตายหรือจากการผ่าตรวจศพ

5. การเสียชีวิตใด ๆ ที่แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพสงสัยว่าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

* “การเสียชีวิตโดยยังไม่ปรากฏสาเหตุ” หมายถึง การเสียชีวิตกะทันหันและไม่คาดคิด โดยไม่มีอาการเจ็บป่วยของโรคเรื้อรังที่สามารถเป็นสาเหตุการตายได้มาก่อนหน้า รวมทั้งการเสียชีวิตที่ไม่มีผู้ทราบเหตุการณ์และอาการของผู้ตาย

ก่อนเสียชีวิต ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเสียชีวิตกะทันหันที่มีประวัติชัดเจนว่าเกิดจากการฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้าย หรืออุบัติเหตุ

**กลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงสูง (High risk closed contact)

1. ผู้สัมผัสใกล้ชิดในครัวเรือน

- 1) สมาชิกในครอบครัว ญาติ และผู้ดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขณะที่มีอาการป่วย
- 2) ผู้ที่อยู่ในบ้านเดียวกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. ผู้สัมผัสใกล้ชิดในสถานพยาบาล

1) บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรอื่น ๆ ในแผนกที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มาเยี่ยมผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลโดยไม่ได้ใส่ Personal Protective Equipment (PPE) ตามมาตรฐาน

2) ผู้ป่วยรายอื่น ๆ (ป่วยด้วยโรคอื่น) ที่รับการรักษาในช่วงเวลาเดียว และอยู่ในห้องเดียวกันหรือแถวเดียวกัน

กับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผู้ที่มาเยี่ยมผู้ป่วยเหล่านั้นในขณะที่ผู้ป่วยยังไม่ได้รับการรักษาในห้องแยกโรค

3) เจ้าหน้าที่ทางห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งส่งตรวจจากผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยไม่ได้

ใส่ PPE ตามมาตรฐาน

3. ผู้สัมผัสใกล้ชิดในยานพาหนะ

- 1) ในกรณีที่ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เดินทางโดยเครื่องบินในขณะที่มีอาการ
  - ผู้ที่ร่วมเดินทางโดยเครื่องบินกับผู้ป่วย ผู้โดยสารที่นั่งใกล้ผู้ป่วยในแถวเดียวกัน และในระยะ 2 แถวหน้าและ 2 แถวหลัง

- พนักงานบริการบนเครื่องบินทุกรายในโซนเดียวกันกับที่ผู้ป่วยนั่ง

- ผู้ที่ร่วมกลุ่มเดินทางเดียวกัน เช่น กลุ่มทัวร์เดียวกัน

2) ในกรณีที่ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เดินทางโดยยานพาหนะอื่น ๆ ในขณะที่มีอาการ

- ผู้ที่ร่วมเดินทางกับผู้ป่วย

- ผู้โดยสาร หรือพนักงานที่สัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือโดนไอ จาม จากผู้ป่วย

- ผู้โดยสารที่อยู่ในระยะห่างไม่เกิน 1 เมตรจากผู้ป่วย

4. ผู้สัมผัสใกล้ชิดในโรงเรียน/ที่ทำงาน/ชุมชน

1) นักเรียนหรือผู้ร่วมงาน ได้แก่ กลุ่มเพื่อนที่พบปะกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในขณะที่มีอาการ

และมีประวัติอาจสัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือโดนไอ จาม จากผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2) ผู้ที่อยู่ในชุมชนเดียวกันกับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือในชุมชนอื่น ๆ และสัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือโดนไอ จาม จากผู้ป่วย

การเตรียมบุคลากรสำหรับการจัดการศพติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ทีมจัดการศพติดเชื้อ อันตราย	จำนวน (คน)	หน้าที่	การสวมใส่อุปกรณ์ ป้องกันส่วนบุคคล (PPE)
หัวหน้าทีม	1	-ควบคุมขั้นตอนการเก็บศพให้ เป็นไปตามแนวทาง - ตรวจสอบการใส่และถอดชุด PPE ของสมาชิกในทีม - ช่วยสอดถุงศพใบที่สองลดได้ศพ ขณะเจ้าหน้าที่บรรจุศพยกศพลอย ขึ้นจากเปลเคลื่อนย้ายศพ - เก็บตัวอย่างส่งตรวจเพื่อยืนยัน เชื้อ	ชุด scrub + Surgical cap +Face shield/Goggles + Surgical mask* +Coverall or Long-sleeve impermeable gown + Double gloves + shoe cover *เปลี่ยนเป็น N95 mask กรณีเก็บ Tracheal suction
เจ้าหน้าที่บรรจุศพ	2-3	-ยกศพและบรรจุศพใส่ถุงศพ - เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อภายนอกถุงศพ	ชุด scrub + Surgical cap +Face shield/Goggles + Surgical mask + Coverall + Double gloves + Boot + Boot cover
เจ้าหน้าที่ฆ่าเชื้อ		-เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อรถเข็นศพ - ส่งอุปกรณ์สำหรับการฆ่าเชื้อ ภายนอกถุงให้เจ้าหน้าที่บรรจุศพ - กด/บีบแอลกอฮอล์ล้างมือให้ เจ้าหน้าที่คนอื่น	ชุด scrub + Surgical cap +Face shield/Goggles + Surgical mask + Coverall or Long- sleeve impermeable gown+ Double gloves + shoe cover

การเตรียมวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดการศพติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจัดการศพติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. ก่อนเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ ให้หัวหน้าทีมพูดคุยชี้แจงทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานแต่ละท่านและแนวทางการปฏิบัติงาน ทบทวนขั้นตอนการใส่และถอดชุด PPE และทบทวนขั้นตอนการบรรจุศพใส่ถุงศพ
2. ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้ครบถ้วนพร้อมใช้งาน กรณีใช้น้ำยาฆ่าเชื้อเป็น 0.5% Hypochloritesolution ให้เตรียมน้ำยาใช้วันต่อวัน เนื่องจากน้ำยาไม่มีความคงตัว
3. ให้ผู้ปฏิบัติงานใส่ชุด scrub หรือชุดเครื่องแบบในการปฏิบัติงานเดินทางไปยังพื้นที่ที่ศพอยู่ โดยยังไม่ต้องสวมใส่ชุด PPE
4. เมื่อเดินทางไปถึงพื้นที่ปฏิบัติงาน ให้ทำการซักประวัติสอบสวนโรคจากญาติผู้ตาย บุคลากรทางสาธารณสุขที่เป็นผู้ดูแลก่อนเสียชีวิต และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ก่อนจะเข้าไปยังพื้นที่ที่ศพอยู่
5. ก่อนการเข้าไปในพื้นที่ที่ศพอยู่ ให้ผู้ปฏิบัติงานใส่ชุด PPE ตามที่กำหนด และให้หัวหน้าทีมตรวจสอบความเรียบร้อยของชุด PPE อีกครั้งก่อนเข้าพื้นที่
6. เข้าไปในพื้นที่ที่ศพนั้นอยู่ กรณีเสียชีวิตในบ้านให้ผู้ปฏิบัติงานเปิดประตูหน้าต่างเพื่อให้มีแสงสว่างในการทำงานและการระบายอากาศ
7. ถ่ายรูปผู้ตายเพื่อใช้ในการระบุบุคคล โดยถ่ายให้เห็นสภาพศพทั้งตัวจากด้านบนหรือด้านข้าง และถ่ายใบหน้าตรงของศพ
8. กรณีเสียชีวิตนอกโรงพยาบาล ให้เก็บสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ตายที่น่าจะสัมผัสกับผู้ตายใส่ถุงขยะติดเชื้อ หากเป็นเอกสารสำคัญและของมีค่าให้ทำการถ่ายรูปและจดบันทึก พร้อมทั้งแจ้งให้พนักงานสอบสวนรับทราบ
9. กรณีเสียชีวิตในโรงพยาบาล ให้ถอดอุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ทั้งหมดออกจากผู้ตาย ยกเว้น ท่อสายและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่สัมผัสกับทางเดินหายใจและปอดของผู้ตาย
10. ทำการเก็บสิ่งส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามแนวทาง ในกรณีที่ยังไม่เคยตรวจหรือยังไม่ทราบผลการตรวจยืนยันการติดเชื้อ
11. ก่อนทำการบรรจุศพใส่ถุง ให้ใช้สาลีก้อนชุบ 0.5% Hypochlorite solution อุดในรูจมูก ช่องปาก และปลายเปิดของท่อต่าง ๆ รวมทั้งผูกมัดสาย Nasogastric tube เพื่อป้องกันการไหลของสารคัดหลั่งออกมาเปรอะเปื้อนในขณะที่ทำการยกศพใส่ถุงศพ
12. ทำการบรรจุศพใส่ถุงศพตามขั้นตอน
13. เมื่อน้ำศพใส่ถุงบรรจุศพแล้ว ให้ถอดชุด PPE ออก แล้วเก็บใส่ถุงขยะติดเชื้อแยกกันระหว่างอุปกรณ์ใช้แล้วทิ้งกับอุปกรณ์ที่จะนำไปฆ่าเชื้อแล้วเอากลับมาใช้ซ้ำ
14. แจ้งเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัยหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เคลื่อนย้ายศพดำเนินการยกศพขึ้นรถเพื่อเคลื่อนย้ายไปยังพื้นที่เก็บศพ โดยให้เจ้าหน้าที่ที่ยกศพใส่ถุงมืออย่างชนิดใช้แล้วทิ้ง ไม่ต้องใส่ชุด PPE

กรณีผู้เสียชีวิตที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรคหรือมีผลตรวจยืนยันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการตาย
ผิดธรรมชาติหรือการตายระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงานที่จำเป็นต้องชันสูตรพลิกศพ

- ให้แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพทำการถ่ายรูปศพและสถานที่ที่พบศพจากระยะไกล (อย่างน้อย 6 ฟุต)
โดยไม่ต้องให้พนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานชันสูตรพลิกศพอื่น ๆ เข้าไปในพื้นที่ที่ศพนั้นอยู่

- หากภายหลังผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการรายงานว่าผู้ตายไม่มีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้
แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อร่วมดำเนินการชันสูตรพลิกศพโดยละเอียดอีกครั้ง

- หากภายหลังผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการรายงานว่าผู้ตายมีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้
แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพใช้รูปถ่ายในครั้งแรกเป็นข้อมูลในการออกรายงานชันสูตรพลิกศพเท่าที่สามารถให้
รายละเอียดได้ กรณีมีความจำเป็นต้องทำการตรวจภายนอกศพอีกครั้งเพื่อตรวจบันทึกบาดแผลภายนอก
ที่สำคัญต่อการระบุสาเหตุและพฤติการณ์การตาย ให้ผู้ปฏิบัติงานสวมชุด PPE เหมือนกับเจ้าหน้าที่บรรจุ
ศพตามตารางที่ 2 และทำการบรรจุศพด้วยถุงใส่ศพใหม่อีกครั้งตามขั้นตอนภายหลังเสร็จสิ้นการตรวจศพ

เมื่อผู้ปฏิบัติงานเดินทางกลับมาถึงโรงพยาบาลหรือหน่วยงานของตน

- ให้ถอดเปลี่ยนชุดทำงาน ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ทันที

- นำถุงขยะติดเชื้อที่มีสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ตายไปเก็บรวมกับศพผู้ตาย

- นำถุงขยะติดเชื้อที่มีอุปกรณ์ reusable ส่งให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบทำความสะอาดฆ่าเชื้อ

- นำถุงขยะติดเชื้อที่มีอุปกรณ์ non-reusable และขยะติดเชื้ออื่น ๆ ส่งให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กำจัดขยะติดเชื้อ

- นำสิ่งส่งตรวจไปยังห้องปฏิบัติการ

แผนผังที่ 1 : ขั้นตอนการบรรจุศพใส่ถุงศพ กรณีเสียชีวิตในโรงพยาบาล

แบบใช้ถุงศพทั่วไป 2 ถุง	แบบใช้ถุงศพมาตรฐาน OSHA 1 ถุง
1. เตรียมทางถุงศพ 1 ถุง ใ้บนรถเข็นศพ แล้วเข็นรถเข็นไปไว้ข้างเตียงผู้ป่วย	1. เตรียมทางถุงศพไว้บนรถเข็นศพ แล้วเข็นรถเข็นไปไว้ข้างเตียงผู้ป่วย
2. ดึงผ้าปูเตียงขึ้นมาพันท่อหุ้มศพ	2. ดึงผ้าปูเตียงขึ้นมาพันท่อหุ้มศพ
3. จับผ้าปูเตียงบริเวณส่วนหัวและท้าย แล้วยกศพไปวางบนถุงศพที่ทางไว้บนรถเข็นศพ อาจใช้สไลด์บอร์ดช่วยในกรณีที่ศพมีน้ำหนักมาก	3. จับผ้าปูเตียงบริเวณส่วนหัวและท้าย แล้วยกศพไปวางบนถุงศพที่ทางไว้บนรถเข็นศพ อาจใช้สไลด์บอร์ดช่วยในกรณีที่ศพมีน้ำหนักมาก
4. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	4. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์
5. คลุมปิดถุงศพแล้วรัดซิปลง	5. คลุมปิดถุงศพแล้วรัดซิปลง
6. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	6. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์
7. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านนอกถุงศพ	7. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านนอกถุงศพ
8. ทางถุงศพใบที่สอง ยกถุงศพใบแรกที่มีศพอยู่ลอยขึ้นจากรถเข็นศพเล็กน้อยโดยจับบริเวณมุมถุง สอดถุงศพใบที่สองลอดใต้ศพ แล้ววางศพลงบนถุงศพที่สอง	8. พลิกตะแคงถุงศพเพื่อเช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านล่างของถุงศพและพื้นเตียงรถเข็นศพทั้งสองฝั่ง
9. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	9. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์
10. คลุมปิดถุงศพแล้วรัดซิปลง	10. ผูกคล้องซิปลงด้วยสายเคเบิลและป้ายชื่อศพ ติดป้ายสัญลักษณ์อันตรายทางชีวภาพนอกถุง
11. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	11. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อที่รถเข็นศพตั้งแต่บริเวณมือจับจนถึงล้อ
12. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านนอกถุงศพ	12. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์
13. พลิกตะแคงถุงศพเพื่อเช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านล่างของถุงศพและพื้นเตียงรถเข็นศพทั้งสองฝั่ง	13. ดันรถเข็นศพผ่านประตูมาที่พื้นที่สะอาดให้ผู้ปฏิบัติงานภายนอกห้องเข็นรับศพออกไป โดยผู้ปฏิบัติงานภายในห้ามออกมานอกห้องพร้อมกับรถเข็นศพ
14. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	
15. ผูกคล้องซิปลงด้วยสายรัดและป้ายชื่อศพ ติดป้ายสัญลักษณ์วัตถุอันตรายทางชีวภาพนอกถุง	
16. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อที่รถเข็นศพตั้งแต่บริเวณมือจับจนถึงล้อ	
17. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	
18. ดันรถเข็นศพผ่านประตูมาที่พื้นที่สะอาดให้ผู้ปฏิบัติงานภายนอกห้องเข็นรับศพออกไป โดยผู้ปฏิบัติงานด้านในอยู่ด้านในห้อง	

แผนผังที่ 2 : ขั้นตอนการบรรจุศพใส่ถุงศพ กรณีเสียชีวิตนอกโรงพยาบาล

แบบใช้ถุงศพทั่วไป 2 ใบ	แบบใช้ถุงศพมาตรฐาน OSHA 1 ถุง
1. เตรียมกางถุงศพ 1 ถุง ไว้บนพื้นข้างศพหรือพื้นที่ใกล้เคียง ระวังอย่าให้ด้านนอกถุงศพสัมผัสกับศพ หรือคราบสารคัดหลั่งที่พื้น	1. เตรียมกางถุงศพไว้บนพื้นข้างศพหรือพื้นที่ใกล้เคียง ระวังอย่าให้ด้านนอกถุงศพสัมผัสกับศพหรือคราบสารคัดหลั่งที่พื้น
2. ยกศพมาวางบนถุงศพ โดยผู้ปฏิบัติงานซ้อนยกบริเวณไหล่ด้านหลังทั้งสองข้าง ระวังการสัมผัสกับสารคัดหลั่งบริเวณใบหน้า	2. ยกศพมาวางบนถุงศพ โดยผู้ปฏิบัติงานซ้อนยกบริเวณไหล่ด้านหลังทั้งสองข้าง ระวังการสัมผัสกับสารคัดหลั่งบริเวณใบหน้า
3. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	3. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์
4. คลุมปิดถุงศพแล้วรัดซิปลง ระวังอย่าให้มีลมค้างในถุงศพ	4. คลุมปิดถุงศพแล้วรัดซิปลง
5. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	5. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์
6. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านนอกถุงศพ	6. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านนอกถุงศพ
7. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณพื้นที่ที่ศพนั้นอยู่ก่อนยกศพ กรณีเป็นพื้นดิน ให้เทราดน้ำยาฆ่าเชื้อ	7. พลิกตะแคงถุงศพเพื่อเช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อด้านล่างของถุงศพทั้งสองฝั่ง
8. กางถุงศพอีก 1 ถุง ไว้บนพื้น ข้างถุงศพใบแรกที่มีศพอยู่หรือพื้นที่ใกล้เคียง ระวังไม่ให้ถุงศพสัมผัสพื้นที่ที่ศพนั้นอยู่ก่อนยกศพ	8. เช็ดน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณพื้นที่ที่ศพนั้นอยู่ก่อนยกศพ
9. ยกถุงศพใบแรกที่มีศพอยู่โดยจับบริเวณมุมถุง วางบนถุงศพใบที่สองที่วางเปิดอยู่บนพื้น	9. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์
10. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	10. ผูกคล้องซิปลงด้วยสายเคเบิลและป้ายชื่อศพ ติดป้ายสัญลักษณ์วัตถุอันตรายทางชีวภาพนอกถุง
11. คลุมปิดถุงศพแล้วรัดซิปลง	11. ยกศพขึ้นรถโดยจับบริเวณหูจับ
12. ล้างมือทั้งถุงมือด้วยแอลกอฮอล์	

คำแนะนำสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการจัดการศพที่สงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

- ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมชุด PPE ขณะทำงานตลอดเวลา และถอดชุดออกทันทีหลังเสร็จสิ้นการจัดการศพ
- ผู้ปฏิบัติงานควรเคยผ่านการอบรมการใส่และถอดชุด PPE และการจัดการศพติดเชื้อมาก่อน
- เจ้าหน้าที่เข็นรถเข็นศพ, เจ้าหน้าที่เคลื่อนย้ายศพ, ผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ และญาติผู้ตาย สามารถสัมผัสถุงศพ
- ภายนอกที่ผ่านการ decontamination มาแล้ว โดยใส่ถุงมือแบบใช้แล้วทิ้งและไม่ต้องสวมชุด PPE
- การเก็บศพเพื่อรอผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ ควรเก็บในตู้เย็นเก็บศพที่มีช่องแยก ไม่เก็บในห้องเย็นหรือเก็บรวมกับศพอื่น ๆ
- ศพที่ได้รับการยืนยันทางห้องปฏิบัติการแล้วว่าไม่พบการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถนำศพออกจากถุงได้ และสามารถอาบน้ำทำความสะอาดศพ ฉีดน้ำยาฆ่าเชื้อสภาพศพ รวมทั้งประกอบพิธีทางศาสนาได้ตามปกติ
- สามารถใช้ได้ทั้งวิธีการเผาศพและการฝังศพสำหรับผู้เสียชีวิตที่ตรวจพบการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเชื่อและประเพณีตามศาสนาของผู้เสียชีวิต

- ไม่ควรถอดอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สัมผัสกับสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจออกจากศพ เช่น Endotrachealtube, Nasogastric tube, Oropharyngeal airway ยกเว้นในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเก็บสารคัดหลั่งที่ปนเปื้อนอุปกรณ์ทางการแพทย์นั้นๆ เพื่อส่งตรวจยืนยันเชื้อ สามารถถอดอุปกรณ์ดังกล่าวได้และนำส่งตามแนวทางการเก็บสิ่งส่งตรวจของห้องปฏิบัติการ
- ไม่ควรใช้อุปกรณ์ฉีดพ่นน้ำหรือน้ำยาฆ่าเชื้อกับศพ ถุงศพ รถเข็นศพ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ในการจัดการศพรวมทั้งการทำความสะอาดพื้นที่ที่พบศพ เพื่อลดการฟุ้งกระจายของเชื้อโรค ให้ใช้วิธีการเช็ด ชับน้ำ หรือล้างแทน
- ไม่ควรเปิดถุงบรรจุศพอีกหลังการเก็บศพ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากการสัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของผู้ตาย
- ไม่ควรอาบน้ำทำความสะอาดศพ
- ไม่ควรฉีดน้ำยารักษาสภาพศพ
- ห้ามเปิดถุงบรรจุศพ เพื่อดูศพ รถน้ำศพ ทำความสะอาดศพ เปลี่ยนเสื้อผ้า ฉีดน้ำยารักษาสภาพศพ หรือประกอบพิธีทางศาสนาอื่น ๆ การเปิดถุงบรรจุศพอาจทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อโรคจากการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ตาย และถึงแม้จะมีการนำศพกลับไปบรรจุในถุงเดิมหลังนำศพออกมา การปนเปื้อนเชื้อโรคก็仍将พบได้บริเวณภายนอกถุงศพ
- เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่สามารถแพร่กระจายในควันที่เกิดจากการเผาศพได้ การเก็บเถ้ากระดูกสามารถกระทำได้ตามปกติ เนื่องจากเชื้อไวรัสถูกทำลายด้วยอุณหภูมิที่สูงไปหมดแล้ว